

מדרג יורק ל מס' 11/ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', ט"ו בכסלו תשי"ז-19.11.56 - בשעה 10.30

- השתתפו:
- נ. ניר - היו"ר
 - ב. מזביה
 - ד. בר-רב-האי
 - ט. בגין
 - ש. יוניצ'סן
 - ש. רוזנברג
 - ח. רוזין
 - י. שופמן

- מוזמנים:
- פ. רוזן - שר המשפטים
 - ח. כהן - היועץ המשפטי
 - א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי
 - מ. אלון - משרד המשפטים

- סדר-היום:
1. חוק לתיקון פקודת המועצה המשפטית.
 2. חוק לתיקון תקנות המעמד האישי (סמכויות קונסולריות).
 4. חוק בתי-המשפט.

3. *ע"ק אמילן סקלר בפניו (פאלו) (שנסה דא סי נגד אמילן) - הציר - ח"כ א. ת"א.*

היו"ר נ. ניר: אבי פותח את הישיבה.

עלי להודיע לחברי הוועדה כי בהזמנה לישיבות השבוע נפלה טעות: ביום ד' לא נדון בחוקי-יסוד, מאחר שלפי החלטתנו אנו דנים בחוקי-יסוד אחת לשבועיים.

כן עלי להודיע לוועדה כי קיבלתי הודעה על חילופי-גברא בוועדה: במקום חבר הכנסת ורפטיג יבא חבר הכנסת רפאל.

1. חוק לתיקון פקודת המועצה המשפטית.

היו"ר נ. ניר: בפנינו הנוסח אשר הוכן על-ידי משרד המשפטים לפי החלטותינו.

הוחלט: לקבל את הצעת הנוסח שהובא על-ידי משרד המשפטים.

2. חוק לתיקון תקנות המעמד האישי (סמכויות קונסולריות).

היו"ר נ. ניר: בפנינו הנוסח אשר הוכן על-ידי משרד המשפטים לפי החלטותינו.

הוחלט: לאשר את הנוסח כפי שהובא על-ידי משרד המשפטים.

3. חוק לתיקון מקורות הדין הפלילי (שפיטה על-פי כתב אישום) - הצעת ח"כ א. תלמי.

ח. כהן: מה שהוטל על הוועדה להחליט הוא אם להעביר את ההצעה הזאת לקריאה ראשונה בכנסת. ההצעה היא לתת לנאשם או לפרקליטו את הטלה האחרונה במשפט.

כבר הודעתי לוועדה שאנחנו מעבדים קודקס טקיף של הפרוצדורה הפלילית, אשר יאחד את בתי-המשפט למיניהם באופן שלא יהיה הבדל בין הפרוצדורה הפלילית בבית משפט שלום לבין הפרוצדורה הפלילית בבית-משפט מחוזי. ההבדלים בעניין זה נוצרו כדי לשמש לבוחנים נושא לבחינות, אבל אין בהם אלא כדי לבלבל את הסניגורים והשופטים, ואין ספק שצריך לעשות זאת בצורה אחידה. אין לנו ספק גם שהתיקון שחברת הכנסת תלמי מציעה הוא תיקון שיש לעשותו. השאלה היחידה היא האם יש להקדים את התיקון שחברת הכנסת תלמי מציעה אותו, על התיקון הכללי בחוק הפרוצדורה הפלילית. אם הוועדה תחליט על כך בחיוב, יביא משרד המשפטים הצעת נוסח בעניין זה.

ש. יוניצ'סון: מהי דעת משרד המשפטים על כך?

ח. כהן: מצד משרד המשפטים אין התנגדות.

פ. רוזן: בדברי התשובה שלי בכנסת אמרתי כי אם כי החוק שונה, בדרך כלל יתנו השופטים לאטר מה שיש לו עוד לאטר. לאחר זאת קיבלתי מכתב מהשופט רוזן, שופט בית-המשפט המחוזי, אשר אומר כי למעשה אפשר לסדר זאת, וצריך לתת לשופטים רמז כביכול שישתמשו בדיסקרציה שלהם בעניין זה. לעומת זאת אומר לי היועץ המשפטי כי המצב בכל זאת אינו כזה. כי יש שופטים אשר מקפידים מאוד והולכים לפי האות הטה של החוק. ולפעמים קורה גם שהקטיגור מתנגד - אם כי אני אינני מעלה זאת על הדעת, ועל כל פנים אין זה לפי רוח ההוראות שהם מקבלים מן היועץ המשפטי. היועץ המשפטי אומר כי אפילו אם הקטיגור אומר כי אינו מתנגד לכך, ישנם שופטים אשר מקפידים מאוד על הוראות החוק ואינם נותנים זאת.

ב. אזוביה: לגבי תכנם של הדברים - אין חילוקי דעות?

פ. רוזן: אין.

ב. אזוביה: אילו היה בא התיקון הכולל, זה היה נכלל בו?

ח. כהן: כשאני מופיע בבית-המשפט כקטיגור - וזה בדרך כלל במשפטים היותר חמורים - אני בדרך כלל טוותר לנאשם ומסכים שתהיה לו הטלה האחרונה. אבל נתקלתי בכך שיש שופטים האוסרים כי אינם יכולים לתת זאת, כי זה בניגוד לחוק. לכן אולי רצוי בכל זאת לכתוב את הדברים בלשון מפורשת.

הוחלט: הוועדה מסכימה להעברת הצעת החוק לקריאה ראשונה בכנסת, אולם היועץ המשפטי יביא לוועדה נוסח יותר מתאים שיכלול את אותה ההוראה.

ח. כהן: הייתי רוצה מאוד שלא לעשות כההוראה הזאת תיקון לפרוצדורה הפלילית (שפיטה על-פי כתב אישום). יהיו לכך יתרונות רבים אם נחוק זאת בפרד ואח"כ נשלב זאת. יהיה לזה גם היתרון שלא נצטרך להכניס תיקונים בחוק הקיים אלא נכתוב הוראה

19.11.56

חוק לתיקון פקודת הדיון הפלילי
(שפיטה על-פי כתב אישום).

ח. כהן:

פשוטה וברורה האומרת כי לבאטם תהיה תמיד הסלה האחרונה.

הוחלט: לקבל את הצעת היועץ המשפטי האומרת לבטל את אותה ההוראה לא כתיקון לפקודת הדיון הפלילי אלא כחוק בפני עצמו, שישולב אח"כ בחוק הפרוצדורה הפלילית, כשיתקבל.

4. חוק בתי-המשפט.

טעין 21(2).

ח. כהן:

לפני שנתיים הצענו לכנסת להעביר את כל עניני הפינני לסמכות בתי-המשפט המחוזיים. היתה לכך התנגדות נמרצת מצד בתי-המשפט המחוזיים, והכנסת השניה החליטה שלא לקבל את הצעתנו, ולא אישרה את המצב כפי שהיה קיים עד אז. היום אין אנו באים בהצעת תיקון בענין זה.

ד. בר-רב-האי:

אין זו רק שאלת פינני. זו שאלה של חלוקת מקרקעים וצורות שונות של שימוש. ערכן של תביעות כאלה עולה בהרבה על 1500 ל"י. אפשר להגיע למסקנה כי אין ערך להגבלת סמכותם של שופטי השלום בטכום מכסיסאלי, אלא שחשוב העיקרון, ודין פרוטה כדין טאה. בעבר הדבר נבע מכך שערך התביעות בענינים אלה היה קטן ביותר, וגם היתה הנחה שאצל שופט שלום הדברים הולכים יותר מהר. שני הדברים האלה אינם נכונים כיום. ערך התביעות האלה גדול ביותר, ואין זה הולך יותר מהר אצל שופט שלום, ביחוד כאשר זה עובר לשתי אינסטנציות לערעור. אם מאשירים את העיקרון של הגבלת סמכות שופט שלום לפי ערך התביעה, אין שום הגיון לתת בידו את הסמכות הזאת. קביעת הערך אינה בעיה, כי גם כיום כשמגייסים את התביעה, עושים הערכה או תביעה לצורך קביעת המס.

ח. רובין:

הצעת חבר הכנסת בר-רב-האי מסככת את הדברים ללא צורך. הוא יכול להציע להעביר את הכל לבית-המשפט המחוזי. אבל אם הוא מציע לעשות זאת לפי הערך, סי יכול להעריך, למשל, דמי-טפת? לו היה מציע להעביר את כל עניני הפינני לבית-המשפט המחוזי - הייתי מתנגד לזה. במינה שאני מכיר אנשי מקצוע, שופטים מחוזיים, שופטי שלום ועורכי-דין, כולם מתנגדים לזה. במצב הקיים בעסה סיבון של משפטי הפינני, ורק חלק טובא לערעור בבית-המשפט המחוזי. וחלק קטן הרבה יותר מגיע לערעור בבית-המשפט העליון, מפני שלכך צריך לקבל רשות, והרשות ניתנת רק כשיש ענין בכך. הצעת חבר הכנסת בר-רב-האי מייקרת את הוצאות המשפט באופן ניכר, כי הופעת עורך-דין בבית-המשפט המחוזי יקרה מהופעת עורך-דין בבית-משפט שלום, וכאינסטנציה שניה בית-המשפט העליון במקום בית-המשפט המחוזי, זה טוב הוצאה יותר גדולה. בשביל בעלי-הבתים אולי אין זה קובע כל כך. בשביל הדיירים זה קובע לא בטעם. וזה ניטוק חשוב בגד הצעתו של חבר הכנסת בר-רב-האי.

ביטוק שני בגד הצעתו הוא שאם נקבל אותה נצטרך לשנות את כל טיבנה מערכת בתי-המשפט. חלק גדול מפרנסתם של בתי-משפט השלום הוא משפטי פינני. יהיה צורך להגדיל באופן ניכר את מספר השופטים המחוזיים. אינני פוסל את האפשרות להעלות שופטי שלום לשופטים מחוזיים. אבל צריך לדעת שזה יחייב שינוי במיבנה בתי-המשפט.

ח. רובין: ביטוק בוסף: לפי השיטה שלנו בדרגה הראשונה של הדין גובים עדויות, ובדרגה השניה עוסקים רק בצד הטשפטי. אינני רואה כל טעם בכך שבבית עדויות בטשפטי פיננסי תיעשה על-ידי בית-המשפט המחוזי. יש הגיון רב בכך שהסיכון העובדתי ייעשה דוקא על-ידי בית-המשפט השלום.

הדין בבית-משפט השלום עם העדוור בפני בית-המשפט המחוזי הולך יותר מהר מאשר דיון בבית-המשפט המחוזי עם עדוור בפני בית-המשפט העליון. ורק לגבי אותם המקרים שהענין עובר לאינסטנציה שלישית, יש בהצעת חבר הכנסת בר-רב-האי כדי לזרז את התהליך. אגב, דבר זה יחייב גם הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון.

לכן אני מציע להשאיר את המצב הקיים. סכל מקום הייתי מציע כי לפני שנחליט בענין זה, נשטע את השופטים ועורכי-הדין.

ט. בגין: אינני סבור כי הדרך המוצעת על-ידי חבר הכנסת בר-רב-האי לפתרון הבעיה היא הדרך הטובה. אני מציע להבדיל בין תביעות על שימוש בטקרקעים ובין תביעות על החזקה בהם, ובין חלוקת הטקרקעים עצמם ובין חלוקת השימוש בהם. כאשר מדובר על שימוש בטקרקעים עצמם ועל חלוקת השימוש בהם, הסדור בפנינוי. אשר לחזקה בטקרקעים וחלוקת הטקרקעים עצמם, זוהי סוגיה טיוחדת, ואורה כדאי היה להעביר לבית-המשפט המחוזי. קודם-כל יש יסוד להנחה כי בסוגיה זו נושא תביעה יהיה בעל ערך הרבה יותר גדול. שנית, אני סבור כי הבעיות הטשפטיות עלולות להיות יותר מסובכות מאשר בקשר לפינוי. על כן אני מציע להעביר את התביעות בנוגע לחזקה בטקרקעים וחלוקתם לסככות בית-המשפט המחוזי, ואת התביעות בדבר שימוש וחלוקת השימוש בקרקעות להשאיר בידי בית-משפט השלום.

ח. רובין: אם לחלק זאת, הייתי מציע להוציא רק את ענין החלוקה. מפני שהמבחנה בין שימוש וחזקה היא קטנה ביותר.

י. שופמן: החלוקה בין בית-המשפט המחוזי ובית-משפט השלום היא היסטורית. היא נשארה מן הזמנים שבהם בית-משפט השלום דן לא לפי החוקים אלא לפי הצדק. היום זה שייך להיסטוריה. בתי-משפט שלום דנים בענינים באותה צורה כמו בתי-המשפט המחוזיים. ובדומה לי שהחלוקה הזאת נעשית יותר ויותר סלאכותית. גם כל התיאוריה שלשופטים מחוזיים יש יותר נסיון, גם היא לא תמיד מתאימה למציאות. אם נתן לשופטי שלום סככות העולה על 1500 ל"י, זה לא ישנה את המצב.

אבל מאחר שאין אנו עוסקים בריפורמה יסודית של בתי-המשפט אלא מטכטים את המצב הקיים, אין צורך להכניס גם את התיקון המרחיק לכת שטציע אותו חבר הכנסת בר-רב-האי. לעומת זאת, הצענו של חבר הכנסת בגין נראית לי.

היו"ר ב. ג. גיר: אינני רואה הבדל עקרוני בין שופטי שלום ושופטים מחוזיים. לפי החוק שופט שלום יכול להתנות אתרי נסיון של שלוש שנים כעורך-דין, ושופט מחוזי - אחרי נסיון של חמש שנים. כלומר, שופט שלום העובר שנתיים כשופט שלום, יש לו אותן הקולליפיקציות של שופט מחוזי. לכן אמרתי כי צריך לבטל בכלל את בית-המשפט השלום. ואני אומר זאת ביחוד כאשר לגבי תביעות שכנגד יכול שופט שלום לדון בכל סכום שהוא. מתוך כך אני מתנגד להצעה להוציא סיורי שופטי שלום את ענין החזקה וכו'. אני מעדיף שזה ישאר כפי שזה היום, כדי שבטרוצת הזמן יבוא שינוי יותר יסודי.

א. ידיו:

אני רוצה להזהיר מפני חלוקת העבודה הזאת בין בית-ט פט עלום ובית-המשפט המחוזי לפי ערך ולא לפי אבחנה בין חזקה ושימוש. הדבר יביא לכך שהצדדים יסתכרו ולא ידעו למן להביא את המשפט. והדבר החשוב יותר הוא לא עם זה יהיה בפני בית-המשפט עלום או בית-משפט מחוזי, אלא שיהיה ברור לצדדים למן שיין העניין.

ב. יוניצ'סון:

אם שני הצדדים רואים שהעניין מסובך ומטילא יובא לדרגה גבוהה יותר בערעור, האם הם יכולים להחליט שסוטב להם להעביר זאת ישר לבית-המשפט המחוזי?

ג. כהן:

לפי החוק הקיים באנגליה כיום יכולים הצדדים לעשות זאת. שט מספיק גם אם התובע דורש זאת, ואז התובע הולך אחריו. אצלנו זה בן פעם לא היה. אנחנו מציעים עכשיו הוראה אשר באה לתקן את הטוב הזה בסידת טה. אנחנו מציעים כי אם אין לבית-המשפט אשר הליו פונים טטכות טקוטית בעניין טטוים, הוא יכול להעביר זאת לבית-משפט שיש לו טטכות טקוטית. אפשר להרחיב את ההוראה הזאת גם לגבי טטכות עניינית. לא הייתי מציע להרחיב זאת עד כדי כך שבתן לצדדים לקבוע את הדבר טלכתחילה, מפני שאז בתי-משפט השלום יישארו בלי עבודה, וכולט יפנו לבתי-המשפט המחוזיים.

ד. יוניצ'סון:

אני מתכוון לטקרים שהשאלות טטובכות. אם הדבר מלתי אפשרי לגבי שני הצדדים, אולי מתן לאיבטטנציה הגבוהה אפשרות לתת את הטכטתה לכך.

ה. כהן:

אני מתנגד להצעה לתת לצדדים זכות בחירה בין בתי-המשפט. אשר להצעתו של חבר הכנסת בגין, אני לגמרי ביטראלי.

ו. אלון:

אפשר לדבר רק על בעלות. האבחנה בין שימוש וחזקה היא קשה מאוד.

ז. רוזן:

אני מציע לאשר את הטעיף כפי שהוא.

הוחלט:

1. לדחות את ההצעה להשאיר את הטעיף ללא שינוי.

2. לקבל את ההצעה האוטרת להעביר לסטכות בית-המשפט המחוזי את הבעלות על טקרקעים וחלוקת הטקרקעים, ולהשאיר בידי בית-משפט השלום את בעיות החזקה, שימוש בטקרקעים וחלוקת השימוש בהם.

טעיף 21(3).

היו"ר ג. ניר:

אני מציע להגדיל את הטכות.

ח. כהן:

1500 ל"י נקבע על-ידי הכנסת ב-1954.

היו"ר ג. ניר:

אני מציע שהטכות יהיה 3000 ל"י.

ג. בגין: היות וקבענו זאת לפני שנתיים, טוב להשאיר את הסכום ללא שינוי.

אינוי סבין מדוע אנו עוברים בטעיף-קטן זה למושג כולל "עניינים אזרחיים אזרחיים", ולא משאירים את המושג "תביעות". נדמה לי שגז לא צריך לפילו להוסיף "אזרחיות". והיות והוצאנו סטטות בית-משפט השלום את בעיות הבעלות וחלוקת הטקרקעים, הטשטש המוסגר עלול להטעות, ולדעתי צריך לטחוק אותו, ולכתוב כך: "תביעות אחרות - כאשר סכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 1500 ל"י".

ה. רובין: צריך לכתוב "תביעות אזרחיות אחרות", ואז זה יהיה יותר ברור.

אני מציע לחלק את העניינים האזרחיים והפליליים לשני טעיפים.

ו. כהן: זאת כבר קיבלנו.

ה. רובין: הייתי רוצה לדעת מה ההבדל בין תביעה ותובענה. הייתי מציע להכניס אחדות בטרמינולוגיה.

ו. כהן: תביעה זה claim ; תובענה - action ; וענין - matter .

ה. רובין: לפי ההגיון צריך היה להגיה כאן: ענין.

ו. כהן: גם זאת קיבלנו בירושה מהסנדס. שם היה כתוב "claim". לכן כתבנו: תביעה.

הנחלט: לקבל את הצעת ט. בגין לנסח את הטעיף כך: "תביעות אזרחיות אחרות, כאשר סכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 1500 ל"י".

טעיף 21(4).

ז. יוניצ'מן: בתביעה הנגדית אפשר לדרוש גם חלוקה, וזה נוגד את מה שהחלטנו.

ו. כהן: הכוונה היא שאם מתנהל משפט בין שני בעלי דין בענין אחד, הם לא יצטרכו לרוץ סביב-טשטש אחד לשני.

ט. בגין: אינוי סבין את הטשטש "או הנסיבות לשתי התביעות - אחד הם".

ו. כהן: הכוונה לכך שבשתי הנסיבות מתעוררות אותן הבעיות העובדתיות. הנוסח באמת אינו טוב.

ה. ידיון: לגופם של הדברים אני מסכים עם מה שנאמר. אבל פה מדובר רק על שווי, וזה מתייחס רק להגבלה של 1500 ל"י. אם רוצים לאפשר גם תביעות בנוגע לבעלות, צריך להוסיף גם "אופיו של הנושא" או "מהותו של הנושא", ואז זה יכלול תביעות שכנגד גם בטקרים כאלה.

19.11.56

חוק בתי-המשפט

היו"ר ב. ניר:

אולי נסדוב "נובעת מאותן הנסיבות"?

א. ירין:

"שנושאן אחד הוא או שהן נובעות מאותן הנסיבות".

הנחלט:

לקבל את הצעת א. ירין להוסיף את הטלה "או אופיו" אחרי הטלה "סוריו" וכן להוסיף אחרי הטלים "שנושאן אחד הוא" את הטלים "או שהן נובעות מאותן הנסיבות".

פ. רוזן:

הרי זה באסר ברישא של הסעיף.

א. ירין:

אפשר למחוק את כל הסיפא של הסעיף.

ח. כהן:

אם נמחק זאת, בתי-המשפט עלולים לפרש מאילו מחקנו מתוך כוונה לסנות זאת.

סעיף 22(א).

ח. כהן:

גם ההוראה הזאת בתקבלה בכנסת השנייה לפני שנתיים, והביאה לסינוי בטעם שהיה קיים לפני כן. לפני כן נפיר היה לערער על פסק-דין של בית-המשפט השלום רק אם העובט בענין לילי שהוטל על הנאסם היה יותר מסבעה ימים מאסר או קנס של 20 ל"י. במקרה שהעובט היה קטן מזה, צריך היה לקבל רשות ערעור מנשיא בית-המשפט המחוזי. ב-1954 ביטלנו את רשות הערעור של נשיא בית-המשפט המחוזי, והיום כל פסק דין של בית-משפט שלום ניתן לערעור בדרך של זכות אוטומטית בפני בית-המשפט המחוזי. אני מציע שהטעם הזה יקוים גם לאבא.

היו"ר ב. ניר:

הייתי מציע למחוק את הסיפא אחרי הטלים "שבאיזור שיפוטו".

ח. כהן:

אפשר גם לגטור בטלים "בפני בית-המשפט המחוזי" ולמחוק את היתר.

ט. בגין:

הייתי מציע לחלק את הסעיף. קודם כל לקבוע את הכלל כי פסקי-דין של בית-משפט שלום ניתנים לערעור בפני בית-משפט מחוזי. אח"כ, אם זה דרוש, להוסיף כי הערעור יישפע בצורה כזאת וכזאת.

ח. כהן:

זה אינו דרוש.

ט. בגין:

אם זה אינו דרוש, נוטב למחוק את הסיפא.

ח. כהן:

לפי סעיף 8 של החוק טר המשפטים קובע את איזור שיפוטם של בתי-המשפט המחוזיים.

הנחלט: למחוק את הסיפא אחרי הטלים "בית-משפט מחוזי".

19.11.56

חוק בתי-המשפט

טעיה 22(ב).

ח. כהן: עד 1954 לא היתה כלל זכות ערעור על החלטות ביניים של בית-משפט השלום בפני בית-המשפט המחוזי. הכנסת חידשה ב-1954 את זכות הערעור, בתנאי שתקבל לכך רשות.

ס. בגין: לגבי החלטה שלילית, זוהי אותה החלטה. בטקרה של החלטה חיובית, זה מחייב דיון כפול. הייתי מציע שיהיה ערעור, ואם הדעה תהיה שלילית, ידחו את הערעור. אם מחליטים באופן חיובי על הבקשה להגיש ערעור, מטילא יש בכך קביעה לעצם העניין. אינני רואה את ההגיון של אלה שהציעו זאת בצורה זאת.

ש. רוזנברג: פירוש הדבר שעל עצם הערעור יכול להחליט שופט אחר.

ח. כהן: זה יכול להיות כך, אבל אין זה כך למעשה. לכאורה יש דיון כפול בטקרה של החלטה חיובית. למעשה כשנותנים רשות לערער, קובעים כך: בהסכמת הצדדים אנחנו רואים את הבקשה למתן רשות ערעור כאילו היה זה ערעור, מקבלים את הערעור וטעויות על השופט המחוזי לעשות כך וכך.

הטעם להשאיר את הטעם כמו שהוא, הוא זה. אחרי שהחוק הזה נתקבל נמצאו נתבעים במשפטי פינני, למשל, אשר ביקשו טבית-המשפט לשטוע בתור עד את שר החוץ טטה שרת. שאלו אותם: טה הוא יכול להעיש. ענו: איננו צריכים לגלות. השופט סרב. ואז ביקשו ערעור. על-ידי כך משיגים שהעניין נדחה עד אשר בית-המשפט המחוזי מתפנה לשטוע את הערעור. לא זו בלבד. לפי החוק הקודם היה שופט שלום יכול לתת רשות ערעור. אם הוא סרב, אז פנו לשופט מחוזי. כלומר, קודם כל היו מגישים בקשה לערעור בפני שופט השלום. אח"כ, אם הוא סרב, פנו לבית-המשפט המחוזי. אם בית-המשפט המחוזי לא נתן רשות, משיכים לדון בבית-משפט השלום. אם הוא נתן רשות ערעור, הוא דן בזה, ואחרי שהוא דחה את הערעור משיכים בדיון. על-ידי כך טרוויחים זמן. ואת זאת אנחנו רוצים למנוע. על-ידי רשות הערעור אנחנו רוצים לסגור בקשות לערעור, באופן שאם בפני שופט בית-המשפט המחוזי תבוא בקשה שהיא לכאורה קנטרנית ואין בה כלום, הוא יוכל בו בטקום לטרב ולגטור את העניין. בו בזמן שכאשר יש טענה הראויה להישמע בפני בית-המשפט המחוזי, כי אז היא תישמע, אבל היא לא תישמע פתטיים.

אני מציע להשאיר את הסעיף ללא שינוי.

הוחלט: לקבל את הסעיף כפי שהוא טוצע, במחיקת המלה "האמור" אחרי המלה "בית המשפט המחוזי".

טעיה 23 ו-24.

ש. רוזנברג: מדוע כתוב בטעיה-קטן (1) "כשיר להתטנות שופט", ובטעיה קטן (2): "כשיר להתטנות שופט שלום"?

ד. בר-רב-האי: טה יעשה רשם בית-משפט שלום?

ח. כהן: אין כוונה לטנות אותו. זה רק טסטיך את שר המשפטים לעשות זאת, אם יהיה צורך בכך.

ח. כהן: לשאלתו של חבר הכנסת רוזנברג: לבית-הטשפט השלום אין טעם למנות כרשם שופט מחוזי, מה שאין כן לגבי בית-הטשפט העליון.

ט. רוזנברג: אם כך, צריך למחוק את הטלה "שלום" בטורה השניה, ולכתוב "שופט שלום או אדם שהוא כשיר להתמנות שופט".

ס. בגין: האם הכוונה היתה ששר הטשפטים לא יוכל למנות שופט עליון כרשם בית-הטשפט העליון, ועל-ידי כך להוציא מעבודת בית-הטשפט העליון?

ח. כהן: לא כדי למנוע אפשרות של הוצאתו מן העבודה, אלא מפני שזוהי פגיעה בכבודם של שופטי בית-הטשפט העליון.

הוחלט: לקבל את הצעת ש. רוזנברג בסעיף 23(א)(2) את הטלה "שלום" אחרי הטלים "שופט שלום או אדם שהוא כשיר להתמנות שופט".
למחוק

ס. בגין: האם לא יהיה זה נאה אם ביחס לבית-הטשפט העליון המינוי ייעשה בהסכמת נשיא בית-הטשפט העליון?

ח. כהן: לא הייתי מתנגד לזה.

פ. רוזן: אולי "בהתייעצות". מטילא לפי חוק השופטים אם מטנים שופט לתפקיד שאינו שיפוטי, יש חובה להתייעץ בענין זה.

הוחלט: לקבל את הצעת ס. בגין להוסיף כי המינוי ייעשה בהתייעצות עם נשיא בית-הטשפט העליון.

ט. רוזנברג: מה פירוש "אין עוררין". אם טובה מיטהו שלפי החוק לא היה כשיר להתמנות, האם אי-אפשר לערער על כך? הרי עד לפירסום אין יודעים על המינוי.

א. יריב: החוק אינו קובע כי רשם צריך להיות אדם שהוא כשיר להיות שופט. החוק קובע כי שר הטשפטים יטנה רק אדם שכשיר להיות שופט.

ח. כהן: יש לשר אחריהת פרלמנטאריה, הוא חייב דו"ח לכנסת על פעולותיו. הוא אינו חייב דו"ח על פעולותיו לבתי-הטשפט.

פ. רוזן: כך הדבר גם לגבי מינוי שופטים.

ח. כהן:

לגבי כהונות ול וופטים ורשמים צריך להיות
בטחון בחוק. אם לאחר שאנשים אלה כיהנו שנה
או שנתיים יוכל בית-המשפט לקבוע כי שינויים היה שלא בחוק, זה יבטל
את כל פעולותיהם בטשן השנתיים ויפגע בזכויות של אנשים אשר טכנו
בתום לב על השינוי שנעשה בחוק.

לסדר: אני מציע שלא לדון בפרק הבא אלא
לסחוק אותה. המטלה תציע בנוגע להוצאה לפועל הצעת חוק נפרדת בשבועות
הקרובים.

הוחלט: לקבל את הצעת היועץ המשפטי לסחוק את
טעיפי הפרק על ההוצאה לפועל סחוק זה

היו"ר נ. ביר:

אני רוצה לעורר שאלה בנוגע לחוק רשויות מקומיות
(המטכה סיוחדת) פנה אלי טשפטן והעיר תשובת לבי
לכך שבסעיף 1 כתוב שיכולה להיות הגבלה או איסור החזקה ומכירה של חזיר,
ופירוש הדבר כי העיריה תוכל לעשות רק את כל הדברים האלה יחד. והוא
מציע לכתוב: גידול או החזקה או מכירה.

ח. כהן:

אין כל טפק שאנו חוק טמטיך רוצה לעשות דבר אחד
ודבר שני ודבר שלישי, כי אז אין היא חייבת
לעשות את כל שלושת הדברים יחד אלא יכולה לעשות אחד מהם או שניים מהם
או שלשתם. בענין זה יש הוראה מפורטת במקודת הפרטנות.

בסעיף 20 למקודת הפרטנות נאמר כך: "טטכות
שניתנה בחיקוק אפשר להטמטט בה טזמן לזמן ככל אשר יידרש
לפי הטטיבות, והוא כשאין כוונה אחרת טטמטעת". ז"א, כל טטכות טטעניקיה
לבעל טטכות, הוא יכול להטמטט בכולה או בחלק טטנה ככל שהזמן והטקוד
והשעה דורשים זאת.

היו"ר נ. ביר:

לא כתוב פה שאפשר להטמטט בחלק מהטטכות.

ח. כהן:

אין זו הטטכות היחידה הניתנת בחוק עזר. במקודת
העיריות מדובר על בקוי רחובות והארת רחובות
וכו'. ואין פרוש הדבר שצריך להוציא חוקי עזר על בקוי ועל הארה יחד.
יכולים להוציא חוק עזר רק על בקוי או רק על הארה.

י. שופטן:

אני חושב שבחוק הזה יש פגמים הרבה יותר רציניים.

הוחלט: לא להכניס כל שינוי בחוק רשויות מקומיות
(המטכה סיוחדת), בעקבות ההערה שהובאה על-ידי
היו"ר.

טעם 28.

ח. כהן:
המצב הקיים היום טובה לגבי בתי-משפט שונים ולגבי עובדי שונים. בעניינים מזרחיים תמיד קובעת דעת הרוב, בעניינים סליליים הדבר תלוי בפני איזה בית-משפט נתנה הדעה. בבית-המשפט המחוזי כשהוא יושב בדיון לחוף, קובעת דעת אב בית-הדין, גם אם עני השופטים היושבים אתו בדיון הם בדעה הפוכה. אבל זה - בנוגע לסידת העונש, ולא בנוגע לעצם ההרשעה. לגבי ההרשעה הולכים לפי הרוב.

אנו מציעים כי בדיון פלילי תמיד תהיה הדעה הקובעת זו הסקלה עם הנאשם, כשאין רוב. עד כמה שאני זוכר, כל השופטים אשר הופיעו בפניכם הביעו דעה שלילית על ההצעה הזאת. בכל זאת אני מרשה לעצמי להגיד שההצעה היא טובה. השופטים טענו כי לעתים קשה מאוד לקבוע מהי הדעה הסקלה עם הנאשם. למשל, אם להטיל על הנאשם קנס של 15 אלף ל"י או לשלחו לחודש מאסר - איזו משתי האפשרויות סקלה עם הנאשם? לגבי הרשעה, לפעמים קשה לקבוע זאת. ביחוד יש הבדל בין הרשעה על רצח, הריגה, וגרימה למוות על-ידי רשלנות. אבל הקושי העיקרי מתעורר לא בקביעת גזר הדין אלא בקביעת סידת העונש.

הבעיה הזאת התעוררה גם בדיון על החוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה), וגם שם התעוררה השאלה איך לדעת בנינו טיידה סקליות או כחטיבות עם הנאשם. הקשיים האלה ניתנים לפתרון. אני חושב שתמיד ימצאו דרך לקבוע את פסק-הדין לפי מה שסקל עם הנאשם - אין דוביו פרו דרו.

ש. רוזנברג:
ברור שצריך לשנות את המצב הקיים, אם דעת אב בית-הדין בדיון לחוף קובעת בניגוד לדעת הרוב, בנוגע לסידת העונש. בענין זה אני מסכים עם היועץ המשפטי.

אשר לדעה הסקלה, הייתי מציע להשאיר את הדבר לנאשם.

ח. כהן:
זה לא יפה. אז מוטב כבר לאמר "לפי דעת אב בית-הדין".

ש. רוזנברג:
אני מסכים לזה: הדעה הסקלה, לפי דעת אב בית-הדין.

ש. יוניצ'סון:
אני מסכים שזה הרע במיעוטו. אבל כל הסעיף אינו נראה לי. איני חושב שזה מוסיף כבוד לשופטים אם יושבים שלושה שופטים וטגיעים לשלוש דעות שונות. השאלה היא אם מותר לנו להתערב בכך. אינני יודע מה נהוג בענין זה בארצות אחרות.

ח. כהן:
בארצות שבהן יש חבר-מושבעים, כמו באנגליה, אם הם אינם מביעים לדעה אחת, זה כמעט לא עשו כלום. לא כופים עליהם להגיע לדעה אחת, אבל אם אין הם מביעים לדעה אחת המיפס מתחיל מחדש. ישנן כמה נדיבות בארה"ב ששם מספיק רוב, מפני שעל-ידי ניהול המשפט מחדש נגרם עיבוי-דין גדול לנאשם. על השופט אין טרות אלא טרותו של החוק בלבד. נשיא בית-המשפט העליון אינו יכול להגיע לשופטים שעליהם להגיע להסכם ביניהם. יותר מזה, אסור לשופט להגיד דעה המנוגדת למצפון. היינו יכולים להגיד כי במקרה שאין רוב לדעה סטוייטת, צריך להתחיל את המשפט מחדש. אבל אני חושב שעל-ידי כך ייגרם עוול לנאשם, ובמקרה כזה מוטב לקבוע שתהיה איזו דעה שתהיה ובלבד שייתן פסק-דין לנאשם.

פ. רון: יש טשהו בדבריו של חבר הכנסת יוניצ'סן. זה באמת יערער את טעמם של בתי-הטשפט אם יתברר כי בענין טשפטי, בשאלה של הרשעה, פסק הדין ניתן לפי דעה של אחד מבין שלושה טופטים.

ח. כהן: היה לנו המקרה של טנדל ברוד. ענינו נדון בבית-הטשפט המחוזי בפני שלושה טופטים אשר הגיעו לדעה אחת והרשיעו אותו בהריגה. (הוא הואשם ברצח). היה ערעור בפני בית-הטשפט העליון, שם נחלקו דעות הטופטים. הטופט גויסן אישר את פסק דינו של בית-הטשפט המחוזי. הטופט זילברג סצב שצריך היה להרשיע אותו ברצח, כפי שתבעה התביעה הכללית. והטופט אגרנט, אב בית-הדין, טצא שהנאשם חולה רוח ולפי החוק לטיפול בחולי נפש הוא אינו בר-עונס וצריך להושיבו בבית לחולי נפש. לפי ההצעה שהבאנו בפניכם, היה פסק-דינו של הנאשם בטקרה זה, שצריך היה לאשפוז אותו בבית לחולי נפש. וזה היה בניגוד לדעת הרוב. יכול היה להיות גם שאחד הטופטים יקבע שהוא זכאי, ואז הוא היה יוצא זכאי.

ד. בר-רב-המי: אם טאטימים מישהו בשלוש האשטות, וכל אחד מהטופטים סוצא אותו אדם באחת מן ההאשטות וזכאי בשתי האחרות, ולגבי כל אחת מן ההאשטות יש רוב בעד זיכוי הנאשט, מה יהיה הדין?

ח. כהן: לדעתי, הוא צריך לצאת זכאי טכל ההאשטות.

הוחלט: לדחות את ההחלטה בטעין זה ליטיבה הבאה.

היטיבה נבעלה בטעה 13.00.